

ԿԻՒՐԻՆՑԻ ՍԱՎՈՒԼԵԱՆ ԳԵՐԴԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Հետադայ տեղեկութիւնները ինձ հաղորդած է սոյն դերդաստանի շա-
նաւիղներէն՝ այրի Տիկին Մարիամ Գասպարեան, որ մինչեւ վերջերս մեր դէ-
մը դրացի էր :

ԻՒՒԿԻՈՍ ՍԱՎՈՒԼԵԱՆ .— Ծնած է Կիւրին 1820-1825 թուականներու մի-
ջեւ : Հաւանաբար մանիֆաթուրայի վաճառականութեամբ դրազած է : Երկու
անգամ ամուսնացած է Կիւրինի մէջ : Առաջին կնոջմէն դուակ չէ ունեցած :
Երկրորդ կնոջ անունը Նեկտար եղած է : Ունեցած է Հաճիպէյ անունով որդի
մը որ ծնած է յետ մահու իր հօրը : Սոյն Հաճիպէյը Կիւրինցի աղջկան մը սի-
րահարուելով, թոքախտի բռնուած եւ մեռած է : Ունեցած է նաեւ դուստր մը
որ ամուսնացած է Կիւրինի մէջ :

1868ի ասեանները Հաճի Թադէոս Քէսքին Մատէն դալով հոն հաստատ-
ուած է եղբորը՝ Աւետիս Սալուրեանի հետ : Այդ միջոցին Քէսքինի մէջ եօթը
տուն իսլամ եւ հինդ տուն ալ յոյն կայ եղեր եւ բնաւ հայութիւն գոյութիւն
չունի եղեր :

Հաճի Թադէոս յաջորդ տարին կրկին Կիւրին դացած եւ հոն մեռած է
ժողովուրդագէտ 1870ին, ինչպէս որ տեսանք ունեցած է ազգային դործունէու-
թիւն :

ՀԱՃԻ ԹԱՐՈՒԹԻՆ ՍԱՎՈՒԼԵԱՆ .— Եղբայրն է նախորդին : Ծնած է Կիւ-
րին 1822ին : Ամուսնանալէ առաջ երուսաղէմ դացած է եղբորը հետ : 1868ին
հաստատուած է Քէսկին-Մատէն : Թէ Կիւրինոյ մէջ եւ թէ Քէսկին-Մատէն մա-
նիֆաթուրայի վաճառականութեամբ դրազած է :

Քէսկինի մէջ հեռագրատուն, կառավարչատուն, մզկիթ, եկեղեցի եւ
զարոյց շինել աւարտն համար, 1880ական թուականներուն Սուլթան Համիտէն
ստտիճան ստացած է : Հայոց եկեղեցին ալ ջուր բերել տուած եւ երեք խանութ
կտակած է :

1901ին երբ պոչնաք դազթականներ կու գան, իր ունեցած գեռնին վրայ
իր քսակէն տուններ կառուցանել կու տայ : Տեղւոյն փոխ-կառավարիչը այս
սրբազան արքունիքը իմացնել աւարով Սուլթան Համիտէն երրորդ շքանշան մը
եւս կը ստանայ : 1885ական թուականներուն ալ ընդհ. դատախազ (միւտաէի
ու մումի) եղած է :

Երկու տարի կաթուածահար ըլլալէ ետք մեռած է Քէսկին 1907ին, ամ-
փոփուած է եկեղեցւոյն շրջափակը, ինչպէս նաեւ կողակիցը : Ունեցած է փո-
ռուոր յուղարհաւորութիւն մը, որուն ներկայ գանուած են պետական բարձր
անձնաւորութիւններ, ղինուորական միութիւն մը, հայ, թուրք եւ յոյն բազ-
մաթիւ անձեր : Ի յարգանս հանդուցելոյն բոլոր խանութները երեք օր փակ
մնացած են :

Կիւրինի մէջ ամուսնացած է Գօշունեան դերդաստանէն Գոհարիկ անուն
աղջկան մը հետ, որ մեռած է 1893ին : Ունեցած է հետեւեալ դուստրները :

ԿԻՐԱԿՈՍ ՍԱՎՈՒԼԵԱՆ .— Ծնած է 1860ին եւ նահատակուած 1915ին :
Պօրձակեան Սարգիս աղայի դուստր Արբուհիի հետ ամուսնացած է : Մեծ որ-
դին Հայկազուն Սալուրեան Միւլքիէ լորժարանէն վկայուած եւ Քէսկինի

մէջ փոխ-կառավարիչ եղած է: Մեռած է Պէյրութ 1920էն ետք: Նշան անու-
նով որդի մը եւս ունեցած է, ինչպէս նաև Հայկանոյշ, Գոհարիկ եւ Սիրարփի
անունով երեք դուստր:

ՍԻՆՏԻՍ ՍԱՎՈՒԼԵԱՆ .— Ծնած է Կիւրին 1863ին: 1868ին եկած է Տէնէք
Մատէն կամ Քէսկին Մատէն: Ռուբէն եւ Համբար Եղբայրներուն հետ մանկ-
Փաթուրայի ընկերութիւն մը ունեցած է: Եղբայրները Անգարայի մասնաճիւ-
ղը վարած են, իսկ ինք ալ Քէսկինի մէջ գործած է: 1907ին հօրը մահէն ետք
տարի մը ընդհ. դատախազ եղած է: 1906ին եւ կամ 1907ին եռայարկ քարաշէն
վարժարան մը կառուցանել տուած է մանչերու համար, որ մինչև օրս դոյու-
թիւն ունի եւ թրքական վարժարան ըլլալով կը գործածուի: Քէսկինի մէջ ու-
նեցած է եռայարկ ընդարձակ քարաշէն տուն մը որ ցարդ կը մնայ:

ՀԱՃԻ ՏԻԳՐԱՆ ՍԱՎՈՒԼԵԱՆ .— Ծնած է 1890ին: Հօրը գործին մէջ աշ-
խատած է: Ամուսնացած է Կեսարիոյ Տէր Աշոտ Բհնյ. Երկաթեանի դուստր
Պերճանուշի հետ: 1915ին հօրը հետ նահատակուած է: Ունեցած է վաղամեռիկ
զաւակ մը:

ԶԱՔԱՐԻՍ ՍԱՎՈՒԼԵԱՆ .— Ծնած է 1894ին: Հօրը գործին մէջ աշխատած
է: Տարի մը ուսանած է Կեսարիոյ Ս. Կարապետ վանքի վարժարանը: Նախա-
կըթութիւնը ստացած է Քէսկինի մէջ: 1915ին, դեռ ամուրի, նահատակուած է
հօրը հետ:

ԴՍԻԻԹ ՍԱՎՈՒԼԵԱՆ (ապա Ելլմաղ) .— Ծնած է 1899ին: Նախակրթու-
թիւնը ստացած է Քէսկին: Մօտաւորապէս տարի մը ուսանած է Ս. Կարապետ
վանքի վարժարանը: Հիւանդութեան պատճառաւ ուսումը չէ կարողացած
շարունակել: Հօրը մահէն ետք մինչև 1922 Քէսկին մնացած է: Զինուորական
պարտականութիւնը կատարելէ ետք, 1921ին Քէսկինի մէջ ամուսնացած է
Գրըշէհիբցի Նուէր Պաղտատլեանի հետ: Նոյն տարին Պոլիս եկած է: 1925ին
վերադարձած է Քէսկին: Նոյն տարին, 45 օր, Աթաթիւրքի ղեկավարած ռազ-
մափորձերուն մասնակցած է: Ինք Բերայի Ս. Երբորդութիւն եկեղեցւոյ, իսկ
կէնն ալ Կէտիկ Փաշայի Ս. Յովհաննէս Աւետարանիչ եկեղեցւոյ միւթէլէլի
եղած են: Մանկֆաթուրայի առևտուրով զբաղած է: 1942 տարուոյ Սեպտեմ-
բեր ամսուն Ադհիսարի մէջ քամիոնի արկածի մը զոհը եղած է:

Համթեցի (Տիգրանակերտ) Ռըզա սէյլը եւ Երկու թուրք երեսփոխան-
ներ մահուընէ փրկած է հայու անձաղբեր տալով:

ԿԱԿՈՍԵԱՆ ՄԱՆՈՒԿ ՎԱՐԺԱՊԵՏ .— Այս անձը 1889ին Ստեփան Եաղը-
ճեանի տպարանէն լոյս ընծայած է «Ճանապարհ Երկնից» խորագիրը կրող եւ
304 էջերէ բազկացած հատորը որուն շարունակքն է 14,5×9 սմ.: Անուանաթեր-
թը հետեւեալն է:

«Ճանապարհ Երկնից» կամ պոստիկերազարդ քրիստոնէական, Ուսումն
քրիստոնէական հաւատոյ եւ Սրբազան պատմութեան Աւետարանի հանդերձ
վիպութեամբ Ս. Գրոց: Հետեւողութեամբ՝ Մ. Մանուկ վարժապետի Կակոս-
եան Կիւրնեցւոյ, Կ. Պոլիս, Հրատարակիչ Պ. Յակոբեան, 1889»:

Սքանպուլ, 17-5-71

Քաղեց՝ Գ. ԲԱՄՊՈՒՔՃԵԱՆ